

умовах трансформаційної економіки – це інвестиція в один із стратегічно важливих ресурсів підприємства й необхідний фактор підвищення його конкурентоспроможності. Результативно функціонуюча система мотивації розвитку персоналу позитивно впливає на результати діяльності підприємства завдяки виявленню і застосуванню професійного потенціалу працівників, покращенню якісного складу персоналу, скороченню загальних витрат на пошук висококваліфікованої робочої сили завдяки спланованій, послідовній та активній політиці на ринку праці. Мотивація професійного розвитку персоналу, як процес використання внутрішніх та зовнішніх стимулів, спонукає до формування спеціальних знань, розвитку необхідних навичок і вмінь, що дають змогу підвищувати продуктивність праці, максимально якісно виконувати функціональні обов'язки, освоювати нові види професійної діяльності. Отже, для отримання максимальної віддачі від функціонування системи розвитку персоналу та підвищення рівня продуктивності праці на підприємстві необхідно сприяти тісному взаємозв'язку програм розвитку персоналу із системою мотивації, адже порушення комплексності вирішення цього завдання і використання лише одного компонента системи не дасть змоги стимулювати на належному рівні творчу активність персоналу задля досягнення цілей підприємства.

Література

1. Грифін Р. Основи менеджменту : підручник / Р. Грифін, В. Яцура; наук. ред. В. Яцура, Д. Олесевич. – Львів : Вид-во "БаК", 2001. – 624 с.
2. Менеджмент процессов / под ред. И. Беккера, Л. Вилкова, В. Таратухина, М. Кугелера, М. Роземанна. – М. : Изд-во "Эксмо", 2008. – 384 с.
3. Ивлев В.А. Реорганизация деятельности предприятий: от структурной к процессной организации / В.А. Ивлев, Т.В. Попова. – М. : Изд-во "Научтехлитиздат", 2000. – 282 с.
4. Бьёрн Андерсен. Бизнес-процессы. Инструменты совершенствования : пер. с англ. / А. Бьёрн. – М. : Изд-во ИНФРА-М, 2005. – 319 с.
5. Жуковский М.О. Трудовые ресурсы как складовая конкурентоспособности предприятия / М.О. Жуковский // Актуальные проблемы экономики : науч. эконом. журнал. – 2007. – С. 54-59.
6. Міщенко А.П. Стратегічне управління : навч. посібн. / А.П. Міщенко. – Дніпропетровськ : Вид-во ДУЕП, 2003. – 261 с.
7. Управління персоналом : підручник / В.М. Данюк та ін.; за заг. та наук. ред. В.М. Данюка. – К. : Вид-во КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2013. – 666 с.

Склярук Т.В., Врублевська М.В. Исследование стратегий развития персонала как важной составляющей эффективного функционирования предприятия

Рассмотрены теоретические вопросы стратегического развития персонала в функционировании предприятия, проанализированы современные стратегии развития персонала, а также их влияние на развитие предприятия в целом. Рассмотрена: стратегия роста, которая обеспечивает наращивание конкурентных преимуществ предприятия за счет внедрения на новые рынки, диверсификации, постоянства нововведений; стратегия умеренного роста, которая присуща предприятиям, которые давно вышли на рынок и имеют прочные позиции; стратегия сокращения, применяемые для ликвидации убыточных подразделений; комбинированная стратегия, которая включает в себя соотношение элементов стратегии роста, умеренного роста и сокращения.

Рассмотрена мотивация как разновидность стратегии развития персонала, которая положительно влияет на развитие предприятия в целом. Раскрыта сущность стратегического планирования, особенности стратегии развития персонала. Особого внимания заслуживают исследования кадровой стратегии, поскольку она относится к разряду функциональных стратегий, подлежащих задаче реализации общей стратегии предприятия.

Ключевые слова: персонал, стратегическое планирование, стратегии развития персонала, мотивация персонала.

Sklyaruk T.V., Vrublevska M.V. The Research of Staff Development Strategies as Important Constituents of the Effective Functioning of the Enterprise

Some theoretical problems of strategic staff development in the functioning of the company are studied. Current staff development strategies and their impact on the development in general are analyzed. The following issues are examined: growth strategy, which provides increasing competitive advantage through the introduction of new markets, diversification, innovation permanence; the strategy of moderating growth, which is characterized by companies that have long-term entering the market and have a strong position; reduction strategy, which is used to eliminate unprofitable divisions; the combined strategy that includes elements of value growth strategies, moderate growth and contraction. Motivation as the form of staff development strategies that positively affect the development of the company as a whole is researched. The essence of strategic planning, and also the strategy of staff development are highlighted. Personnel strategy is proved to be particularly notable, since it belongs to the category of functional strategies to be the task of the general strategy.

Key words: staff, strategic planning, strategy, staff development, staff motivation.

УДК 330.322:334.012.64

Доц. Т.О. Скрипко, канд. екон. наук – Львівська КА

ІНСТРУМЕНТИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розкрито суть та взаємообумовленість ключових дефініцій інвестиційної сфери. Розглянуто важливі інструменти інноваційного розвитку – інвестиційна активність, інвестиційний потенціал. Проаналізовано кількість суб'єктів підприємницької діяльності, їх фінансові результати у розрізі величини та галузей. Інвестиційну активність подано порівняно з деякими країнами. Ефективність залучення державних механізмів досліджено на підставі змін рейтингів статусу України з погляду міжнародних консалтингових агентств. Окреслено низку невирішених проблем: нестабільність фінансового сектора економіки, формальний підхід у створенні інфраструктури малого підприємництва. На підставі проведеного аналізу зроблено висновок про необхідність створення умов для інтелектуалізації економіки. Запропоновано саморегулювання, корегулювання як нові засоби посилення інвестиційної активності.

Ключові слова: інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиційна політика, інноваційний розвиток, мале і середнє підприємництво.

Суспільство як складна соціальна система розвивається під впливом величезної кількості чинників та обставин, і дуже важко скласти реальний сценарій перебігу подій, він може здійснюватися за одних і тих же початкових умов різними шляхами, що потребує створення нових теорій, проведення прикладних досліджень. Не викликає сумнівів, що посісти достойне місце у конкурентному глобальному ринку національна економіка здатна лише через якнайширше залучення інвестицій для створення сучасного виробництва, впровадження нових знань, технологій і принципів управління. З метою активізації позитивних зрушень пріоритетними напрямками реалізації національної економічної політики є підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення інвестиційного клімату, забезпечення розвитку високотехнологічних секторів економіки, стимулювання інновацій у стратегічних галузях. Завдання побудови інно-

ваційної моделі економічного зростання вимагають формування та державної підтримки сприятливого інвестиційного клімату для підприємництва.

Залежність динаміки економічного зростання від інвестиційного забезпечення процесів розвитку зумовив неабияку зацікавленість цією проблемою широкого кола науковців. Так, основною метою управління інвестиційною діяльністю зазвичай вважають ефективне забезпечення реалізації стратегії максимізації ринкової вартості підприємства. Водночас економіка України потребує істотних інвестицій на якісно новому рівні формування інноваційних продуктів та інфраструктури [18]. Дослідники приділяють увагу актуальним питанням ефективності інвестиційної політики щодо нарощування виробничого, інноваційного, інтелектуального потенціалів підприємництва, стверджуючи, що соціально-економічний розвиток на пряму залежить від рівня інвестиційної привабливості, кількісної та якісної характеристик зовнішнього та внутрішнього середовища [13]. Зокрема, інвестиційний клімат, інвестиційну привабливість, інвестиційну активність розглядають у цьому аспекті як інструменти побудови цілісної системи забезпечення інноваційного розвитку підприємницького сектору [3, 6].

Інвестиційний клімат дослідники визначають як комплекс первинних умов здійснення інвестиційної діяльності, систему політичних, економічних, організаційних та соціальних передумов інвестиційної діяльності, яка визначає ступінь ефективного використання капіталовкладень [7]. Окремі автори вказують на те, що інвестиційний клімат є інструментом захисту інвестора від інвестиційних ризиків, визначають можливості і формують стимули для продуктивного інвестування [5]. Варто погодитися, що саме інвестиційний клімат визначає переваги у виборі об'єкта інвестування [14]. Багато дослідників поняття інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості ототожнюють [17], однак такий підхід до трактування, на нашу думку, не можна вважати коректним через відмінності в охопленні передумов та факторів впливу. Складно погодитися також із думкою, що інвестиційний клімат, на відміну від інвестиційної привабливості, не залежить від суб'єкта інвестування [12]. Вважаємо, що інвестиційний клімат на макро-, мезо- і мікрорівнях охоплює інвестиційну привабливість об'єктів та інвестиційну активність суб'єктів інвестування. Так, на макро-рівні розглядаються політичні, економічні та соціальні передумови капіталовкладень, на мезорівні акцент припадає на оцінку факторів впливу регіональних або галузевих чинників, а на мікрорівні – додаються стійкі зв'язки та взаємодії елементів системи організації.

Щодо поняття інвестиційної привабливості, то вітчизняне сприйняття цього явища істотно відрізняється від уявлень дослідників англо-американської школи, які ототожнюють інвестиційну привабливість підприємства із максимізацією його вартості. Українські дослідники ґрунтуються на вітчизняних економічних реаліях нерозвиненості фондового ринку та інструментів цінних паперів. Відтак, інвестиційну привабливість розглядають як сукупність об'єктивних передумов для капіталовкладень, що охоплює фінансові, виробничі, організаційні вимоги інвестора.

Видається природним, що більшість дослідників зосереджують увагу на питаннях фінансово-економічного характеру, однак кожний із науковців вис-

ловлює дещо відмінну позицію щодо ранжування найбільш важливих факторів впливу під час оцінювання інвестиційної привабливості. Дискусійним залишається також питання функціонального взаємозв'язку інвестиційної привабливості та інвестиційної активності. Переважає думка про інвестиційну привабливість як самостійну категорію, що значним чином впливає на інвестиційну активність [16]. Разом з тим, інша концепція є протилежною – за неї інвестиційна привабливість є похідною від інвестиційної активності [2].

У науковій літературі подано також трактування інвестиційної привабливості як синтезу інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику. На макро-рівні інвестиційний потенціал охоплює нагромаджене національне багатство та частку валового продукту, спрямованого на заощадження. На мезорівні інвестиційний потенціал характеризує можливості регіону або галузі щодо здійснення інвестиційної діяльності. На мікрорівні інвестиційний потенціал, на нашу думку, є сукупністю матеріальних, нематеріальних, фінансових та інших інвестиційних ресурсів, факторів та умов для відтворення і розвитку організації.

Інвестиційний клімат відіграє важливу роль у посиленні життєздатності підприємницького сектору, оскільки від нього залежить найкраще використання продуктивних сил у рамках формування інноваційної моделі суспільства. Найчастіше під поняттям інвестиційної активності підприємництва розуміють інтенсивність реалізації інвестицій або інвестиційних напрямків [4]. При цьому автори концентрують увагу на питаннях структури та динаміки інвестицій, обсягів і темпів залучення фінансів у основний капітал, залежності фактичної реалізації наявного потенціалу від ступеня ризикованості, балансу власних і зовнішніх джерел.

Отож, попри розбіжність поглядів на інвестиційну активність, автори узгоджуються у трактуванні загального сенсу феномену як-то фактичного результату динамічної взаємодії можливостей інвестування та рівня досягнення запланованих цілей. Однак дотепер залишається не сформованою цілісна концепція вихідних умов для інвестиційної активності та її місця і ролі в інноваційно-інвестиційному розвитку об'єктів.

Поширеним є погляд, що розгляд інвестиційної політики має охоплювати заходи ефективного використання наявного інвестиційного потенціалу, оптимізацію умов для інвестування з метою забезпечення соціально-економічного розвитку країни. При цьому автори зауважують, що інвестиційна політика є складовою частиною загальної економічної політики держави, відповідаючи за структуру, масштаби та напрями використання інвестицій, а також джерела інвестиційних ресурсів [11]. На наш розсуд, інвестиційну політику доцільно визначити як сукупність дій та важелів впливу державних інституцій на вибір та реалізацію інвестиційних рішень на макроекономічному рівні. Важливим при цьому є спрямованість реалізації інвестиційної політики на досягнення суспільно-пріоритетних цілей розвитку.

За інформацією з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України [9] станом на початок 2013 р. загальна кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання, порівнянні з відповідним періодом минулого року, збільшилася на 3,15 %. Кількість діючих суб'єктів господарської діяльності становить понад

4 млн і практично не змінилася. Відбувається поступове (в межах $\pm 2\%$) збільшення кількості юридичних та зменшення кількості фізичних осіб-підприємців. Найбільша кількість суб'єктів господарської діяльності функціонують у Києві (12,57%), Донецькій (7,64%), Дніпропетровській (7,34%), Харківській (6,97%), Одеській (6,53%), Львівській (6,12%) та Луганській (4,8%) областях.

За видами економічної діяльності малі підприємства розподіляються залежно від специфіки традиційного розвитку економіки та промисловості кожного регіону. Спільним для всіх регіонів є те, що найбільша частка малих підприємств у загальній їх кількості по Україні припадає на сферу оптової та роздрібною торгівлі, питома вага яких від загального обсягу реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) сумарно становить 64%. Серед інших видів діяльності в кожному регіоні залежно від його специфіки переважають різні сфери: промисловість (9,7%); сільське господарство (8,8%), будівництво (7%) тощо.

Надходження до бюджетів усіх рівнів від суб'єктів малого і середнього бізнесу (МСП) зі сплати податків і зборів мають тенденцію до повільного зростання. Так, до Зведеного бюджету за 2012 р. від суб'єктів МСП надійшло 289,3 млрд грн, що на 8,6% більше від попереднього року. Фінансовий результат до оподаткування прибуткових підприємств становив 255,5 млрд грн.

Разом з тим, майже 40% підприємств працювали збитково. Найбільш від'ємне значення фінансового результату до оподаткування мали підприємства сектору МСП, які здійснюють свою діяльність у сферах: операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям – 19,3 млрд грн; торгівля та надання послуг – 13,2 млрд грн; оптова торгівля та посередництво в оптовій торгівлі – 11,2 млрд грн; будівництво – 4,1 млрд грн; діяльність транспорту та зв'язку – 2,1 млрд грн.

Отже, аналіз даних щодо фінансових результатів діяльності МСП загалом свідчить про нестабільність отримання прибутків. Третій рік поспіль малі підприємства працюють із вкрай низькою рентабельністю – трохи більше 2%. Такі результати не дають змогу сподіватися на сплеск інноваційно-інвестиційної активності у посиленні життєздатності підприємницького сектору та вимагають негайного запровадження механізмів, здатних реанімувати і підтримувати МСП.

Одним з таких механізмів залучення інвесторів в економіку країни, є створення умов для забезпечення рівного захисту прав, інтересів, майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності. За даними Держкомстату України, головним джерелом інвестування в основний капітал є власні кошти підприємств і організацій (61,2%), тоді як частка запозичених коштів (зокрема й іноземних інвесторів) становила 21%, а за рахунок державного та місцевих бюджетів залучено 10,4% інвестицій [15].

У фінансових установах акумульовано 16,3 млрд дол. США прямих інвестицій (ППІ, 33,1% від загального обсягу). На підприємствах промисловості зосереджено 15,2 млрд дол. США прямих інвестицій (30,9% від загального обсягу прямих інвестицій).

Обсяг ППІ в економіку України сягає 55,5 млрд дол. та збільшився на 5,2% і в розрахунку на одну особу становить 1223 дол. США, проте якщо порівняти обсяг валових інвестицій за 2012 р., у Чехії – 46 млрд дол., у Польщі –

100 млрд дол. У Чехії валові інвестиції на душу населення становили 4315 дол., у Польщі – 2617 дол. При цьому спостерігається падіння обсягів капіталовкладень: темп змін валових інвестицій у Чехії – 86,8%, Польщі – 87,7%. Частка валових інвестицій у ВВП Чехії – 23,5%, Польщі – 20,4%. Частка ППІ у ВВП України зменшилась на 12% у 2012 р. порівняно з 2011 р., (була – 30,6%, стала – 18%). Сукупний зовнішній борг України на кінець 2013 р. сягнув 140 млрд дол. США, або близько 80% ВВП (у т.ч. короткостроковий – 65 млрд), тобто 3084 дол. на одну особу.

Регуляція державного характеру істотно збільшує витрати на ведення бізнесу. При цьому вартість дотримання регуляції складається з: вартості власне виконання вимоги (наприклад виготовлення продукції відповідно до вимог безпеки), яка зумовлена технічними факторами і не залежить від способу регуляції; та вартості адміністрування – витрат на проходження процедур і перевірок [10, с. 94].

Дослідження, проведені Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), засвідчили, що основною проблемою іноземних інвесторів в Україні є відносини з податковими органами (22,8%), неврегульованість процедур перевірок та недосконале нормативно-правове регулювання (по 14,5%). Серед інших проблемних питань відзначено земельні, митні, дозвільні та реєстраційні, рейдерство тощо [1, с. 13]. Отже, такі результати стали підставою для незадовільної оцінки інвестиційної привабливості, що поєднує інвестиційний потенціал – як систему засобів та умов залучення ресурсів в інвестиційну діяльність та інвестиційні ризики – як міру непевності у досягненні мети інвестування.

Варто зазначити, що у нормативно-правовій базі регулювання інвестиційної діяльності поняття інвестиційної політики не використовується, натомість акцент зроблено на питаннях державного регулювання, яке включає регламентування та контролювання умов інвестиційної діяльності.

Розглядаючи державну інвестиційну політику як комплекс заходів і перспектив соціально-економічного розвитку країни, науковці пов'язують її з інвестиційним потенціалом та окремими напрямками інвестиційної політики. Інвестиційна політика є структурним та кількісним визначенням потреб в інвестиційних ресурсах, формуванням ефективної пропозиції для залучення інвестицій. Державна інвестиційна політика охоплює комплекс правових, адміністративних та економічних заходів і проявляється через податкове й фінансово-кредитне регулювання, ліцензійні й дозвільні правила. Результат залучення державних механізмів регулювання позначився на місці України у Рейтингу умов ведення бізнесу Міжнародної фінансової корпорації "Doing Business-2013". Україна покращила власні позиції на 15 одиниць та перемістилася із 152-го на 137 місце, продемонструвавши покращення умов ведення бізнесу. Зокрема, найбільше покращення (на 66 позицій) відбулося щодо започаткування бізнесу, що стало можливим завдяки таким заходам державного регулювання, як скасування окремих процедур державної реєстрації; спрощення дозвільних процедур щодо установчих документів; запровадження електронної реєстрації суб'єктів господарювання; скорочення терміну державної реєстрації.

У 2012 р. Держпідприємництвом розроблено заходи для подальшого зміцнення позицій України за показниками Рейтингу умов ведення бізнесу. Зокрема, скасовано необхідність нотаріального посвідчення багатьох документів, спрощено порядок відкриття бізнесу суб'єктами приватного права без застосування печаток.

Центральні органи виконавчої влади здійснюють спільну роботу з експертами Міжнародної фінансової корпорації, Європейської бізнес-асоціації та Американської торгово-промислової палати в Україні. Як результат, за індексом глобальної конкурентоспроможності Україна піднялася на 9 позицій. Покращення відбулося за рахунок високого середнього рівня освіти населення та значної ємності ринку.

Однак, попри проведення економічних реформ, залишаються певні проблеми інституціонального, правового та інфраструктурного характеру, що не дає змоги посісти Україні провідні місця у світових рейтингах. Залишаються невирішеними проблеми стабілізації фінансового сектору та інноваційного розвитку. Водночас формально вважають, що в Україні активно розвивається інфраструктура підтримки малого підприємництва для надання суб'єктам господарювання фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, науково-технологічної, консультативної, маркетингової, кадрової та освітньої підтримки. Зокрема, діють 531 бізнес-центр, 76 бізнес-інкубаторів, 46 технопарків, 535 лізингових центрів, 3964 небанківські фінансово-кредитні установи, 242 фонди підтримки підприємництва (з яких 27 створені за участю Українського фонду підтримки підприємництва), 3031 інвестиційних та інноваційних фондів і компаній, 3902 інформаційно-консультативні установи [8].

Наприклад, у Львівській обл. консультативну та фінансову допомогу малому підприємництву надають 16 бізнес-центрів. У Львові створено об'єднаний бізнес-сервіс-центр компанії "Нестле", який є третім у світі внутрішнім бізнес-сервіс-центром у складі міжнародного підрозділу "Бізнес Сервіс Nestle". Центр здійснює низку фінансових операцій, а також обслуговує бізнес-компанії більш ніж у 20 сусідніх країнах.

В економічно розвинених державах спостерігається залежність інтелектуалізації економіки від обсягів інноваційної діяльності суб'єктів МСП. Таким чином реалізація ефективної державної політики, спрямованої на підвищення інноваційної активності малих і середніх підприємств, позитивно вплине на зміцнення науково-технологічного, виробничого, зовнішньоекономічного потенціалу і матиме позитивним наслідком зростання можливостей доступу МСП до реалізації інноваційних проектів. Досягнення цих цілей потребує створення в Україні сприятливого інвестиційного середовища, що являє собою інституціональне, організаційне, економічне, професійно-психологічне забезпечення, а також необхідну інвестиційну підтримку. Відтак, важливо визначитися з метою, операційними цілями, напрямками, механізмами та засобами державної політики.

Вважаємо, що в умовах, коли частка малих і середніх підприємств сягає 99 %, реалізовуватися ці завдання повинні на базі суб'єктів господарювання саме цього сектора економіки. Втім, на жаль, на сьогодні в Україні маємо передумови, що характеризуються незначними та, що ще гірше, – низхідними тенден-

ціями щодо кількісних аспектів розвитку інноваційної діяльності у секторі МСП та її інвестиційного забезпечення. Це і причина, і наслідок дії таких перешкод, як політичні, нормативно-правові, економічні (обумовлені високим рівнем фінансового, ринкового, кредитного, інвестиційного ризиків, ризику управління). Як наслідок, попри інвестування у венчурні компанії та інноваційні проекти малих і середніх підприємств, фінансово-кредитні та інвестиційні ресурси скеровуються лише у види економічної діяльності з високою оборотністю активів.

В умовах обмеженості ресурсів, можливим є запровадження таких важелів стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів сектора МСП, як переорієнтація бюджетних коштів, спрямованих на фінансово-кредитну підтримку сектора МСП, від прямого забезпечення фінансовими ресурсами до формування мережі регіональних фондів кредитування, фонди взаємного кредитування і страхування інвестицій; активізація процесу створення та діяльності недержавних гарантійних і страхових установ.

Важливими є створення розвиненої ефективної інфраструктури підприємницької діяльності, формування адекватних механізмів взаємодії держави з громадськими об'єднаннями підприємців і встановлення партнерства між владою та підприємцями.

Існує ще один засіб посилення інвестиційної активності МСП – запровадження не державного, а саморегулювання. Проте їх дієвість істотно залежить від предмета впливу та низки ситуаційних чинників. Так, у разі екологічної безпеки, для захисту третіх осіб від можливих сторонніх ефектів підприємницької діяльності здебільшого ефективним є державний контроль, оскільки підприємці практично не мають внутрішніх відповідних стимулів. Хоча соціально відповідальні компанії, піклуючись про імідж перед інвесторами та споживачами, приймають додаткові зобов'язання морального характеру у вигляді кодексів поведінки. Але оскільки відповідні стимули є слабкими, а контроль за дотриманням добрих намірів взагалі неможливий, у подібних випадках саморегуляція може лише доповнювати інструменти державного регулювання.

Інша справа, коли, наприклад, сумнів у якості чи безпечності товару (послуги) перешкоджає взаємовигідним ринковим угодам. У такому разі підприємці колективно зацікавлені у встановленні та дотриманні певних правил, отже, саморегуляція може бути ефективною.

Отже, саморегулювання буде працювати ефективніше, коли:

- існує галузева асоціація, що охоплює абсолютну більшість підприємств;
- підприємства є більш-менш однорідними, тобто мають схожі інтереси та можливість;
- конкуренція є достатньо жорсткою, аби надати підприємствам, що погодилися на саморегулювання відчутні конкурентні переваги (наприклад, сертифікацію якості) [10, с.101].

Дієвість саморегулювання може бути за умови присутності потужної незалежної сторони, яка контролювала б роботу бізнес-асоціацій. Відтак ефективна саморегуляція має бути юридично добре продумана та контрольована органами влади. Таким чином, інноваційний розвиток МСП можна активізувати інвестиціями, адже мають місце такі переваги, як наявність кваліфікованих трудових

ресурсів, перспективність ринку, покращуються позиції щодо умов ведення бізнесу. Проте правову та адміністративну інфраструктуру, систему державного регулювання потрібно вдосконалити з урахуванням сучасних реалій.

Література

1. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні / Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємства. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.dkpr.gov.ua/info/1455>.
2. Бакиджанов А. Инвестиционная привлекательность региона: методические подходы и оценка / А. Бакиджанов, С. Филин // Инвестиции в России. – 2002. – № 5. – С. 11-20.
3. Буднікова Ю.В. Інвестиційна привабливість як економічна категорія / Ю.В. Буднікова, О.М. Таряник // Вісник Хмельницького національного університету : зб. наук. праць. – 2011. – № 2, т. 1. – С. 125-128.
4. Буров В.Ю. Понятие "инвестиционная активность и ее состояние на современном этапе" / В.Ю. Буров // Вестник экономистов ЗабГУ : электрон. науч. журнал. – 2012. – № 3. [Электронный ресурс]. – Доступный с http://vseup.ru/static/articles/Burov_1.pdf
5. Головатюк В.М. Проблемно-ориентированные подходы в оценке инвестиционной привлекательности социально-экономической среды в контексте инновационного развития / В.М. Головатюк, В.П. Соловьев. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.iee.org.ua/files/alushta/02-dolovatyuk-problemno-or.pdf>.
6. Гончаров В.М. Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та фактори впливу / В.М. Гончаров, М.М. Білоусова // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – Сер.: Економічні науки. – 2012. – Вип. 4. – Том 3. – С. 31-35.
7. Грицайчук В.Ф. Інвестиційна привабливість регіону в умовах трансформації економіки України / В.Ф. Грицайчук. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.donduet.ua>.
8. Діяльність суб'єктів малого підприємництва Львівщини : стат. зб. // Головне управління статистики у Львівській області. – Львів, 2012. – 102 с.
9. Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://irc.gov.ua/ua/Poshuk-v-YeDR.html>.
10. Зелена книга малого бізнесу України 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К. : Вид-во Ін-ту власності і свободи, 2012. – 124 с.
11. Марцин В. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності в економіці України / В. Марцин // Актуальні проблеми економіки : наук. економ. журнал. – 2007. – № 5 (71). – С. 52-53.
12. Мозгов А.О. О некоторых терминах, используемых в инвестиционных процессах / А.О. Мозгов // Инвестиции в России. – 2002. – № 6. – С. 48-50.
13. Савлук О.В. Концептуальні підходи до визначення інвестиційної привабливості регіону // Вісник Хмельницького національного університету : зб. наук. праць. – 2011. – № 5, т. 2. – С. 241-245.
14. Савчук Н. Стан інвестиційного клімату України та шляхи його покращення / Н. Савчук // Демократичне самоврядування : наук. вісник. – 2011. – Вип. 8. – С. 22-31.
15. Статистичний щорічник України за 2012 рік // Державна служба статистики України. – К. : Вид-во ТОВ "Август трейд", 2013. – 552 с.
16. Фатеева О.И. Формирование методического подхода к оценке инвестиционной активности строительного предприятия : дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.05 – "Экономика и управление народным хозяйством" / О.И. Фатеева. – Тюмень, 2007. – 149 с.
17. Феєр О. Аналіз методологічного інструментарію оцінки інвестиційної привабливості об'єкта інвестування / О. Феєр // Економічний аналіз. – 2009. – Вип. 4. – С. 151-154.
18. Череп А.В. Інвестиційно-інноваційна діяльність як фактор ефективного розвитку підприємства / А.В. Череп, А.М. Ясир // Вісник Хмельницького національного університету : зб. наук. праць. – 2009. – № 1. – С. 159-161.

Скрипка Т.А. Инструменты построения системы обеспечения инновационного развития малого и среднего предпринимательства

Раскрыты суть и взаимообусловленность ключевых дефиниций инвестиционной сферы. Рассмотрены важные инструменты инновационного развития – инвестиционная активность, инвестиционный потенциал. Проанализированы количество субъектов

предпринимательской деятельности, их финансовые результаты в разрезе величины и отраслей. Инвестиционная активность представлена в сравнении с некоторыми странами. Эффективность привлечения государственных механизмов отслежена на основании изменений рейтингов статуса Украины с точки зрения международных консалтинговых агентств. Определен ряд нерешенных проблем: нестабильность финансового сектора экономики, формальный подход в создании инфраструктуры малого предпринимательства. На основании проведенного анализа сделан вывод о необходимости создания условий для интеллектуализации экономики. Предложены саморегулирование, корегулирование как новые средства усиления инвестиционной активности.

Ключевые слова: инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, инвестиционная политика, инновационное развитие, малое и среднее предпринимательство.

Skrypko T.O. Tools for Building Support System for Innovative Development of Small and Medium Business

The essence of interdependence and definitions of key investment areas are represented. The important tools of innovation are supposed to be the following: investment activity, and investment potential. The number of businesses, their financial performance in terms of size and industry are analyzed. Investment activity is presented in comparison with some countries. The effectiveness of public mechanism involvement is traced on the basis of changes in the ratings of Ukraine's status in the terms of international consulting agencies. A number of unsolved problems such as the instability of the financial sector and a formal approach in the creation of infrastructure for small business are outlined. The need to create conditions for the intellectualization of the economy is proved to exist. A self- and co-regulation as a new means of enhancing investment activity are proposed.

Keywords: investment climate, investment attraction, investment policy, innovation development, small and medium business.

УДК 336.02 Здобувач Ю.І. Турянський, канд. екон. наук, доц. – Львівська КА

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ТА МЕХАНІЗМ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Розглянуто теоретичні підходи до визначення поняття "податкова політика" та обґрунтовано власне бачення категорії. Визначено місце податкової політики в суспільному розвитку. З'ясовано суть і характерні ознаки складових елементів податкового механізму, узагальнено його зміст як системного явища. Доведено важливість застосування окремих елементів податкового механізму у формуванні централізованих грошових фондів держави для виконання нею своїх функцій і завдань, регулювання соціально-економічного розвитку суспільства, обсягів споживання і нагромадження суб'єктів підприємницької діяльності.

Ключові слова: податкова політика, податковий механізм, планування, регулювання, контроль.

Постановка проблеми. Особливим гравцем ринкової економіки є держава. Маючи у своєму розпорядженні цілий арсенал різноманітних важелів, вона може як сприяти суспільному розвитку, так і обмежувати його. Одним із найпотужніших інструментів державного впливу на економіку є податки. Податки як історично найдавніша фінансова категорія не лише забезпечують формування дохідної частини бюджету, а й безпосередньо впливають на діяльність платників. Але в Україні податки не виконують покладених на них функцій. Недосконалість податкової системи, її податковий тягар змушує учасників рин-